

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 15/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om statsunderstöd för utvecklande av företags- verksamhet och om ändring av 41 § i lagen om stödjande av företagsverksamhet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 oktober 2006 en proposition med förslag till lagar om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet och om ändring av 41 § i lagen om stödjande av företagsverksamhet (RP 162/2006 rd) till ekonomiskutskottet för beredning.

Motioner

I samband med propositionen har riksdagen behandlat

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av 8 § i lagen om stödjande av företagsverksamhet (LM 18/2003 rd — Toimi Kankaanniemi /kd m.fl.), som remitterades till utskottet den 21 maj 2003 och

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av 8 § i lagen om stödjande av företagsverksamhet (LM 14/2006 rd — Jouko Laxell /saml), som remitterades till utskottet den 22 mars 2006.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- industriråd Heikki Vesa och regeringssekreterare Mikko Ojala, handels- och industriministeriet
- lagstiftningsråd Kari Parkkonen, inrikesministeriet
- överinspektör Sirpa Karjalainen, jord- och skogsbruksministeriet
- direktör Martti Virtanen, Konkurrensverket
- chef för företagsavdelningen Raimo Mäntyniemi, Norra Österbottens arbetskrafts- och näringscentral
- finansieringschef Seppo Salonen, Nylands arbetskrafts- och näringscentral
- direktör Juha Ruippo, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- utvecklingschef Lauri Lamminmäki, Finlands Kommunförbund
- direktör Pentti Mäkinen, Centralhandelskammaren.

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt yttrande från Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

Regeringen föreslår en lag om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet. Genom den upphävs lagen om stödjande av företagsverksamhet, som dock ännu föreslås bli ändrad så att beslut om beviljande av stöd kan fattas enligt den under 2007 tills den nya lagen träder i kraft.

Syftet med den nya lagen är att främja ekonomisk tillväxt, sysselsättningen och andra näringspolitiska mål genom understöd för projekt som bidrar i synnerhet till små och medelstora företags tillväxt och utveckling. Stora företag kan få understöd bara i de i lagen avsedda fallen.

Understöden bör beviljas med hänsyn dels till de regional- och strukturpolitiska målen inom Europeiska gemenskapen och på det nationella planet, dels konkurrensspekter.

Stödprogrammen i den gällande lagen föreslås bli förenhetligade genom att investeringsstödet och utvecklingsstödet för små och medelstora företag slås samman till ett understöd för utvecklande av företag.

Understöd för utvecklande av företag kan enligt förslaget beviljas för projekt som på lång sikt förbättrar företagets konkurrenskraft då detta inleder sin verksamhet eller utvidgar eller utvecklar verksamheten. Inom utvecklingsområden kan understöd också beviljas kommuner eller sådana fastighetsbolag där kommunen är ägare för materiella och immateriella investeringar i lokaler för små och medelstora företag.

Understöd för utvecklande av företagens verksamhetsmiljö kan beviljas icke vinstsyftande offentliga och privata sammanslutningar samt stiftelser för projekt vars ändamål är att förbättra företags verksamhetsmiljö eller förutsättningarna att utveckla företagsverksamheten.

I lagen föreskrivs om grunderna för beviljande av understöd för utvecklande av företag och understöd för utvecklande av företagens verksamhetsmiljö.

Understöd beviljas inte för fiskeri, jordbruk eller skogsbruk. Understöd kan inte heller beviljas för förädling eller marknadsföring av jord-

bruksprodukter, med undantag av materiella och immateriella investeringar som hänger samman med produktion av bioetanol. För detta ändamål beviljas understöd främst när det är fråga om en betydande industriell investering.

Regeringen föreslår att ärenden som gäller understöd enligt lagen ska behandlas av handels- och industriministeriet och arbetskrafts- och näringscentralerna.

I lagförslaget ingår bestämmelser om återkrav av understöd och jämkning av återkrav.

En part som är missnöjd med ett understödsbeslut får söka rättelse i det hos den myndighet som fattat beslutet. I ett beslut med anledning av ett rättelseyrkande får ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Enligt förslaget utfärdas närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet.

Eftersom understödsbeslut enligt lagen om stödjande av företagsverksamhet bara kan fattas till utgången av 2006 och då den nya lagen träder i kraft någon gång under 2007 vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet, föreslår regeringen att lagen om stödjande av företagsverksamhet ändras så att understöd fortfarande kan beviljas 2007.

Lagmotionerna

I lagmotion LM 18/2003 rd förelås att 8 § i lagen om stödjande av företagsverksamhet kompletteras med ett nytt 2 mom. som ålägger fastighetsbolag eller kommuner att i samband med hyres- eller vederlagsbetalningen flytta över stödet till ett företag som är verksamt i fastigheten eller som löst in hela eller en del av fastigheten.

I lagmotion LM 14/2006 rd föreslår motionsställaren att samma paragraf i samma lag ändras så att investeringsstöd också kan beviljas fastighetsbolag och kommuner som tillhandahåller lokaler för sådan företagsverksamhet som avses i lagen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ekonomiutskottet föreslår att lagförslagen i propositionen godkänns och lagmotionerna förkastas.

Understöden

Handels- och industriministeriet och Arbetskrafts- och näringscentralerna beviljade 2005 företagspecifika investeringsstöd, utvecklingsstöd och stöd för förädling och marknadsföring av jordbruksprodukter enligt den gällande lagen till ett belopp av sammanlagt 113,7 miljoner euro. Stöden finansierades med pengar från dels staten, dels Europeiska regionala utvecklingsfonden. Av stöden gick 22 procent till mikroföretag, 44 procent till småföretag, 24 procent till medelstora företag och 10 procent till storföretag. Därtill beviljades 11,3 miljoner euro i stöd för förbättring av företagsklimatet. Företagsfinansieringen uppgick alltså till 125 miljoner euro i fjol då 2 415 tillstyrkande och 925 avstyrkande stödbeslut fattades. Stöden genererade totalt 11 572 nya respektive tryggade arbetsplatser.

Under åren 2001—2005 då lagen om stödjan- de av företagsverksamhet gällt har företagsstöd beviljats till ett sammantaget belopp om drygt 526 miljoner euro. Av denna summa har närapå 80 procent gått till industriföretag och något över 20 procent till serviceföretag. Under samma period fattades 68 beslut om återkrav av stöd till ett belopp av sammanlagt 1,07 miljoner euro.

Hur bra fungerar det nuvarande systemet?

En undersökning som Jyväskylä universitet låtit göra om hur effektiva och fungerande företagsstöden är visar att företagsverksamheten i hög grad påverkas av stöden. Företagen berömde stödmyndigheterna för deras samarbetsförmåga och service. Stödkriterierna, informationen om stödinnehållet, handläggningstiderna för stöden och utbetalningen i efterskott fick kritik. Sett i det stora perspektivet gav stöden inte upphov till särskilt stora negativa konkurrenseffekter. Enligt utredningen fokuserar det nuvarande syste-

met inte tillräckligt på särskilda åtgärder för ny- och tillväxtföretag.

Det nya systemet

Det är utmärkt, menar ekonomiutskottet, att man i beredningen av den nya lagen tagit hänsyn till resultaten av den utförda undersökningen och andra kommentarer för att få till stånd ett smidigare system än det nuvarande. Enligt bedömare kommer så också att ske i och med att den nya lagen gör utvecklingen och främjandet av företagsverksamheten tydligare, effektivare och lättare. Lagens ambition är också att bidra till en balanserad regional utveckling. Man har försökt korta ner behandlingstiderna för understödsansökningar och förenhetliga beslutsrutinerna vid Arbetskrafts- och näringscentralerna. Servicen bör utvecklas ur ett kundorienterat perspektiv och besluten fattas nära kunden. Då går det nämligen lättare att peka ut stödgrunderna och göra en bedömning av vilka effekter understöden haft.

Enligt den nya lagen ska små och medelstora företag använda den egendom som är föremål för investeringsunderstödet i tre år och andra stödtagare fem år från utbetalningen av den sista understödsposten. Tiderna grundar sig på Europeiska gemenskapens riktlinjer för statligt regionalstöd 2007—2013 och en förordningen om Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden. Av särskilda skäl kan den behöriga myndigheten bestämma att användningstiden är högst tio år.

Ett understöd eller en del av det ska återkrävas, om understödstagaren under den ovannämnda tiden har upphört med den verksamhet som varit föremål för understödet eller inskränkt den väsentligt eller försatts i konkurs. Myndigheten kan helt eller delvis avstå från återkrav när återkravet är oskäligt för understödstagaren.

Utskottet anser att ett skäl till att avstå från återkrav kan vara att nedläggningen eller inskränkningen av verksamheten inte berott på fö-

retagaren, exempelvis att han eller hon insjuknat.

Lagen har också bestämmelser om rättskyddsmedel. Överklaganderätten breddas så tillvida att ändring också kan sökas i andra understödsbeslut än beslut om återkrav av understöd. I beslut som fattats med stöd av lagen får rättelse sökas hos den myndighet som fattat beslutet, dvs. handels- och industriministeriet eller arbetskrafts- och näringscentralen. Efter rättelseyrkandeförfarandet kan beslutets laglighet ännu underkastas prövning i en förvaltningsdomstol genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Utskottet understryker vikten av att handels- och industriministeriet och arbetskrafts- och näringscentralerna behandlar rättelseyrkandena snabbt för att den som framställt yrkandet ska kunna överväga fortsatta åtgärder. Behovet av rättsskydd torde vara speciellt stort då beslut fattats att utbetalningen ska avbrytas eller upphöra eller att understödet ska återkrävas.

Kundinformationssystemet för företagstjänster

Utskottet håller på att behandla en proposition med förslag till lag om kundinformationssystemet för företagstjänster (RP 249/2006 rd). Ändamålet med den lagen är att reglera hanteringen

av uppgifter om företagskunder i ett informationssystem som upprätthålls av handels- och industriministeriet. Propositionens syfte är att med hjälp av ett nytt informationssystem förbättra samarbetet mellan statsförvaltningen och övriga organisationer som nämns i propositionen i fråga om de bidrags-, finansierings-, utvecklings- och rådgivningstjänster som riktar sig till företag och därigenom underlätta för företagen.

Lagmotionerna

I båda lagmotionerna föreslås en ändring av 8 § i den gällande lagen om stödjande av företagsverksamhet. Eftersom den lagen föreslås bli upphävd och ersatt med en helt ny lag som innehåller bestämmelser om understöd åt kommuner eller sådana fastighetsbolag där kommunen är ägare, föreslår utskottet att lagmotionerna förkastas.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår ekonomiskutskottet

att lagförslagen godkänns utan ändringar och

att lagmotionerna LM 18/2003 rd och LM 14/2006 rd förkastas.

Helsingfors den 14 november 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Arto Bryggare /sd
Sari Essayah /kd
Esko Kiviranta /cent
Martti Korhonen /vänst
Seppo Lahtela /cent

Jere Lahti /saml
Sirpa Paatero /sd
Klaus Pentti /cent
Antti Rantakangas /cent
Martin Saarikangas /saml
Sari Sarkomaa /saml
ers. Roger Jansson /sv.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.